

Міністерство освіти і науки України
Сумський національний аграрний університет
Факультет Будівельний
Кафедра Архітектури та інженерних вишукувань

**Робоча програма (силабус) освітнього компонента
ОК6 Архітектура сакральних об'єктів**

Обов'язковий

(обов'язковий / вибірковий)

Реалізується в межах освітньої програми

Архітектура та містобудування.

(назва)

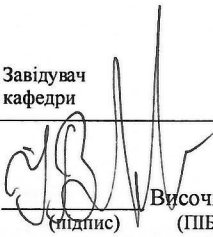
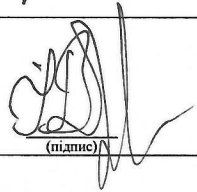
за спеціальністю 191 « Архітектура та містобудування».

(шифр, назва)

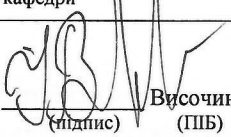
на першому рівні вищої освіти.

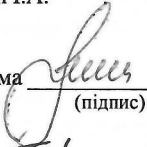
Розробник:

Височин І.А., д. арх., проф., зав. каф. АтаІВ
(прізвище, ініціали) (вчений ступінь та звання, посада)

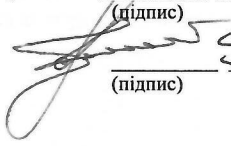
Розглянуто та схвалено на затверджено на за- сіданні кафедри буді- вельних конструкцій	протокол від <u>25.06.21р.</u> № <u>15</u>	
	Завідувач кафедри (підпис)	 (підпис) Височин І.А. (прізвище, ініціали)

Погоджено:

Гарант освітньої програми
(підпис) Височин І.А.
(ПІБ)

Декан факультету, де реалізується освітня програма
(підпис) Циганенко Л.А.
(ПІБ)

Рецензія на робочу програму надана
(підпис) Гурюнов А.С. (додається)
(ПІБ)

(підпис) Гурюнов С.А. (додається)
(ПІБ)

Методист відділу якості освіти,
ліцензування та акредитації

(підпис) Борошинець В.
(ПІБ)

Зареєстровано в електронній базі: дата: 07.07 2021 р.

Інформація про перегляд робочої програми (силабусу):

Навчальний рік, в якому вносяться зміни	Номер додатку до робочої програми з описом змін	Зміни розглянуто і схвалено		
		Дата та номер протоколу засідання кафедри	Завідувач кафедри	Гарант освітньої програми

1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ

1.	Назва ОК	Архітектура сакральних об'єктів			
2.	Факультет/кафедра	Будівельний факультет / кафедра Архітектури та інженерних вишукувань			
3.	Статус ОК	Обов'язковий			
4.	Програма/Спеціальність (програми), складовою яких є ОК для (заповнюється для обов'язкових ОК)	Освітньо-професійна програма «Архітектура та містобудування» другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 191 «Архітектура та містобудування» кваліфікація: магістр архітектури			
5.	ОК може бути запропонований для (заповнюється для вибіркових ОК)				
6.	Рівень НРК	7 рівень			
7.	Семестр та тривалість вивчення	1 семестр 1-15 тиждень			
8.	Кількість кредитів ЄКТС	5			
9.	Загальний обсяг годин та їх розподіл	Контактна робота (заняття)		Самостійна робота	
		Лекційні	Практичні /семінарські		Лабораторні
		16	44		
10.	Мова навчання	Українська			
11.	Викладач/Координатор освітнього компонента	д. арх. Височин Іван Андрійович			
11.1	Контактна інформація	кабінет 426е; т. +380954625299			
12.	Загальний опис освітнього компонента	Архітектура сакральних об'єктів є складовою підготовки архітектора. Під час вивчення ОК студент отримає знання: в галузі сакральної архітектури: стислі характеристики основних релігій, поширених в Україні; конфесійні особливості та міжконфесійні стосунки; характеристику православ'я як провідної релігії України; основні види православних церковних обрядів, богослужінь та треб, особливості функціональних процесів, які пов'язані з цими обрядами; принципи та методіку містобудівельної організації мережі культових споруд в населених пунктах України; методіку аналізу вибору ділянок під майбутні культові споруди; основні типи культових об'єктів, особливості та різновиди їх функціональної організації; принципи планувальної організації основних видів культових споруд; основні образно-символічні характеристики культових споруд; основні стилістико-композиційні особливості культових споруд; основні характеристики і особливості оздоблення та обладнання інтер'єрів культових споруд; принципові положення про особливості архітектурних рішень римо-католицьких, греко-католицьких, мусульманських та протестантських сакральних об'єктів; в галузі реставрації пам'яток архітектури: загальні етапи історії виникнення та розвитку реставраційної науки; основи сучасної методіки реставрації; особливості складання проекту реставрації; принципові положення щодо конструктивного зміцнення			

		об'єктів реставрації; основи методики сучасного використання та пристосування реставрованих об'єктів; специфіку інженерного обладнання реставрованих об'єктів. Також навчитися в галузі сакральної архітектури: виконувати принциповий порівняльний аналіз ділянок розташування майбутніх православних храмів; виконувати розрахунки щодо місткості, радіусів обслуговування майбутніх храмів; виконувати композиційний, планувальний та художній пошук принципового образу православного храму для конкретної аналітично обраної ділянки;. Отримання знань ОК дає можливість в подальшому працювати архітектором.
13.	Мета освітнього компонента	Вивчення основ типології і принципів планувальної та образно-композиційної організації сакральних об'єктів; вивчення основ реставрації як специфічної форми діяльності архітектора.
14.	Передумови вивчення ОК, зв'язок з іншими освітніми компонентами ОП	Для успішного освоєння ОК необхідно знати основи типології та принципів планувальної та образно-композиційної організації сакральних об'єктів, набуття навичок та вмінь у планувальній та образно-композиційній організації сакральних об'єктів, вивчення основ реставрації пам'яток архітектури.
15.	Політика академічної доброчесності	Самостійні та контрольні роботи по ОК, студент повинен виконувати самостійно та своєчасно здавати викладачу. Вразі не виконання цих вимог робота студента не буде зарахована, а студент буде направлений на додаткове вивчення ОК.
16.	Посилання на курс у системі Moodle	

2. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ ТА ЇХ ЗВ'ЯЗОК З ПРОГРАМНИМИ РЕЗУЛЬТАТАМИ НАВЧАННЯ

Результати навчання за ОК: Після вивчення освітнього компонента студент очікувано буде здатен...	Програмні результати навчання, на досягнення яких спрямований ОК (зазначити номер згідно з нумерацією, наведеною в ОП) ¹						Як оцінюється ДРН
	ПРН ₂	ПРН ₅	ПРН ₆	ПРН ₇	ПРН ₁₃	ПРН ₁₄	
ДРН 1 збирати дані про вплив релігій на архітектурний образ та проектування храмів на Україні та в світі.	x	x	x	x	x	x	Практична робота (се-мінар)
ДРН 2 збирати дані про особливості культових споруд в світі та зокрема в Сумах	x	x	x	x	x	x	Практична робота (се-мінар)
ДРН 3 розробляти клаузуру по реставрації пам'яток архітектури	x	x	x	x	x	x	Практична робота (креслення вручну)
ДРН 4 розробляти ескізи проєктної пропозиції культової споруди	x	x	x	x	x	x	Практична робота (креслення компютерні)

3. ЗМІСТ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА (ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ)

Тема. Перелік питань, що будуть розглянуті в межах теми	Розподіл в межах загального бюджету часу			Рекомендована література ²	
	Аудиторна робота		Самостійна робота		
	Лк	П.з / семін. з			
ВПЛИВ ТРЬОХ ОСНОВНИХ РЕЛІГІЙ НА АРХІТЕКТУРНИЙ ОБРАЗ САКРАЛЬНИХ БУДІВЕЛЬ В УКРАЇНІ 1.Загальні питання 2.Приклади об'ємно-планувального вирішення сакральних споруд під впливом різних релігій	2	2		10	4,5,6,7,18,20,21,22,23,25
НОВІТНЄ ПРОЕКТУВАННЯ ХРАМІВ НА УКРАЇНІ ТА У СВІТІ Загальні вимоги до будівництва храмів і храмових комплексів Загальні рекомендації номенклатури будівель та споруд Сучасні архітектурні школи	2	6		10	1-4,20,22,23,25
ОБРАЗНО-КОМПОЗИЦІЙНІ, ТИПОЛОГІЧНІ, СТИЛІСТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ КУЛЬТОВОЇ АРХІТЕКТУРИ. 1.загальні вимоги та рекомендації 2.пропозиції з номенклатури типів будинків та споруд 2.1. православні храми 2.2. католицькі храми 2.3. мусульманські мечеті 2.4. синагоги	2	6		12	1,2,3,4,20,22,23,25
ОСОБЛИВОСТІ АРХІТЕКТУРИ МУРОВАНИХ САКРАЛЬНИХ БУДІВЕЛЬ І СПОРУД В СУМАХ 1.Загальні положення 2.Особливості зведення, зникнення і побудови мурованих церковних будівель у м. Суми.	2	6		12	4,-7,18,20,21,22,23,25
ОСОБЛИВОСТІ ДЕРЕВ'ЯНОЇ АРХІТЕКТУРИ ОХТИРСЬКОГО ТА ЛЕБЕДИНСЬКОГО РАЙОНІВ Загальні вимоги Схеми планів, розрізи, фасади	2	6		12	6,9,10,12,13,19,24
ОСОБЛИВОСТІ ДЕРЕВ'ЯНОЇ АРХІТЕКТУРИ СУМСЬКОГО, ПУТИВЛЬСЬКОГО, НЕДРИГАЙЛІВСЬКОГО ТА РОМЕНСЬКОГО РАЙОНІВ Загальні вимоги Схеми планів, розрізи, фасади	2	6		12	6,9,10,12,13,19,24
ВИВЧЕННЯ АНАЛІЗУ БУДІВНИЦТВА МОНАСТИРСЬКИХ ТА ФОРТЕЧНИХ КОМПЛЕКСІВ НА ПРИКЛАДІ СУМ-	2	6		12	4-7,18,20-25

ЩИНИ Й УКРАЇНИ ПЕРІОДУ ГЕТЬ- МАНЩИНИ 1. Передумова створення комплексів 2. Соціально-ідеологічне значення у створенні комплексів 3. Комплекси та ансамблі					
ВПЛИВ САКРАЛЬНИХ ОБ'ЄКТІВ НА РОЗБУДОВУ НАСЕЛЕНИХ ПУНКТІВ 1.Сакральна споруда в архітектурно-ландшафтній організації населеного пункту	2	6		10	4,8,10,1418,20
Всього	16	44		90	

4. МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ ТА НАВЧАННЯ

ДРН	Методи викладання (робота, що буде проведена викладачем <u>під час аудиторних занять, консультацій</u>)	Кількість годин	Методи навчання (які види навчальної діяльності має виконати <u>студент самостійно</u>)	Кількість годин
ДРН 1.	Пояснення, лекція, робота з книгою, демонстрація матеріалу за допомогою мультимедійних технологій, практична робота.	12	Використання технічних засобів навчання, самооцінка знань, використання опорних конспектів лекцій, основної та допоміжної літератури. Виконання індивідуального завдання.	20
ДРН 2.	Пояснення, лекція, робота з книгою, демонстрація матеріалу за допомогою мультимедійних технологій, практична робота.	16	Використання технічних засобів навчання, самооцінка знань, використання опорних конспектів лекцій, основної та допоміжної літератури. Виконання індивідуального завдання.	24
ДРН 3.	Пояснення, лекція, робота з книгою, демонстрація матеріалу за допомогою мультимедійних технологій, практична робота.	16	Використання технічних засобів навчання, самооцінка знань, використання опорних конспектів лекцій, основної та допоміжної літератури. Виконання індивідуального завдання.	24
ДРН 4.	Пояснення, лекція, робота з книгою, демонстрація матеріалу за допомогою мультимедійних технологій, практична робота.	16	Використання технічних засобів навчання, самооцінка знань, використання опорних конспектів лекцій, основної та допоміжної літератури. Виконання індивідуального завдання.	22

5. ОЦІНЮВАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ

5.1. Діагностичне оцінювання (зазначається за потреби)

5.2. Сумативне оцінювання

5.2.1. Для оцінювання очікуваних результатів навчання передбачено

№	Методи сумативного оцінювання	Бали / Вага у загальній оцінці	Дата складання
1	Практична робота (семінар)	20 балів/ 20%	4 тиждень
2	Практична робота (креслення вручну і ком-	50 балів/ 50%	14 тиждень

	пютерне)		
6	Залік	30 балів/ 30%	По завершенні ОК

5.2.2. Критерії оцінювання

Компонент ³	Незадовільно	Задовільно	Добре	Відмінно ⁴
Практична робота (семінар)	<6 балів <i>Вимоги щодо завдання не виконано.</i>	6-11 балів <i>Більшість вимог виконано, але окремі складові відсутні або недостатньо розкрити.</i>	12-19 балів <i>Виконано усі вимоги завдання.</i>	20 балів <i>Виконано усі вимоги завдання, продемонстровано вдумливість, запропоновано власне вирішення.</i>
Практична робота (креслення вручну і компютерне)	<15 балів <i>Вимоги щодо завдання не виконано.</i>	15-32 балів <i>Більшість вимог виконано, але окремі складові відсутні або недостатньо розкрити.</i>	33-49 балів <i>Виконано усі вимоги завдання.</i>	50 балів <i>Виконано усі вимоги завдання, продемонстровано вдумливість, запропоновано власне вирішення.</i>
Залік	<9 балів <i>Вимоги щодо завдання не виконано.</i>	9-20 балів <i>Більшість вимог виконано, але окремі складові відсутні або недостатньо розкрити.</i>	20-29 балів <i>Виконано усі вимоги завдання.</i>	30 балів <i>Виконано усі вимоги завдання, продемонстровано вдумливість, запропоновано власне вирішення.</i>

5.3. Формативне оцінювання:

Для оцінювання поточного прогресу у навчанні та розуміння напрямів подальшого удосконалення передбачено

№	Елементи формативного оцінювання	Дата
1.	Письмове опитування після вивчення тем 1-3	5 тиждень
2.	Письмове опитування після вивчення теми 4-6	8 тиждень
3.	Письмове опитування після вивчення тем 7-8	13 тиждень

6. НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ (ЛІТЕРАТУРА)

6.1. Основні джерела

6.1.1. Підручники посібник

1. Гавриляк А. Зведення, технічна експлуатація та протипожежний захист храмів. – Львів, 1998. – 105 с.: іл.
2. ДБН А.2.2-6-2008 «Склад, зміст, порядок розроблення, погодження і затвердження науково-проектної документації для реставрації об'єктів нерухомої культурної спадщини».
3. ДБН В.3.2.-1-2004 «Реставраційні, консерваційні та ремонтні роботи на пам'ятках культурної спадщини».
4. Закон України «Про охорону культурної спадщини».
5. Культові будинки та споруди різних конфесій / Українська Академія архітектури, Український зональний науково-дослідний і проектний інститут цивільного будівництва (ВАТ КиївЗНДІЕП). (Посібник з проектування). – К.: КиївЗНДІЕП, 2002. – 115 с. – іл.
6. Православные храмы. Том 2. Православные храмы и комплексы. Пособие по проектированию и строительству.
7. Жовква О.І. Архітектура православних духовних навчальних закладів України / Під наук. керівн. і заг. ред. В.І.Єжова. – Чернівці: ТОВ «Друк Арт», 2009. – 192с.: Іл. ISBN 978-966-2021-16-5
До СРС

8. Пам'ятки України. Історія та культура. Наук. – популярний ілюстрований журнал (видається із 1996 року): від Кондратьєвих до Харитоненків. №4(202). Квітень 2014 р. – 71 с.
9. Роман Сулик. Перлини дерев'яної архітектури бойківщини (з альбомів М. Драгана). – Львів: ТОВ «Оміс-плюс», 1995. – 113с.: іл.
10. Історія української архітектури (Ю.С. Асеев, В.В. Вечерський, О.М. Годованюк та ін.; За ред. В.І. Тимофієнка. – К.: Техніка, 2003. – 472 с.: іл. – Бібліогр.: с. 457-469. ISBN 966-575-066-6
11. art + construction (архітектура і структура а + с). Сакральна архітектура. Журнал / 2-3'2009. – 254с.
12. Драган М.Д. Українські дерев'яні церкви. Генеза і розвій форм: в двох частинах / Михайло Драган; передм. В.С. Александрович; прим. В.С. Александрович, С.М. Слободян; передм. – гогр. показч., терм. словник В.М. Слободян; упоряд. О.О. Савчук. – Харків: Видавець Савчук О.О., 2014. – 450с.:273 іл. 7. Бондаренко І.В. Передумови і тенденції стильового розвитку храмової архітектури слобожанщини (друга половина 19 – початок 20 ст.): автореф. дис. на здобуття наук. ступеня кандидата арх.: спец. 18.00.01 – «Теорія архітектури, реставрація пам'яток архітектури» / І.В.Бондаренко. – Харків, 1999. -20с.
13. Єрошкіна О.О. Формування і розвиток традицій православного культового зодчества Слобідської України (кін. XVII-поч. XX ст): автореф. дис. на здобуття наук. ступеня докт. арх.: спец. 18.00.01 – «Теорія архітектури, реставрація пам'яток архітектури» / О.О.Єрошкіна. – Харків, 2001. -20с.
- 14.Збереження історико-культурних надбань Глухівщини. Матер. Першої наук.-практ. конф. (18 квітня 2002р.). – Глухів: РВВ ГДПУ, 2002. – 104 с.
15. Проект россия / project Russia. Архітектура, дизайн, градостроительство, технология. Журнал 2001/4 – 165 с.
16. Вечерський В.В. Архітектурна й містобудівна спадщина доби Гетьманщини: Формування, дослідження, охорона. – К.: НДІТІАМ, 2001. – 350с. Монографія.
17. Добрянський І.М., Степанюк А.В., Лоїк Г.К. Проектування українських церков. Навч. альбом – посібник. – Львів. СПОЛОН, 2005. – 104с.
18. Культурні будинки та споруди різних конфесій / Українська Академія архітектури, Український зональний науково-дослідний і проектний цивільного будівництва (ВАТ Київ ЗНДІЕП). – К.:Київ ЗНДІЕП, 2002. 115с. – (Посібник з проектування).
19. Таранущенко С.А. Дерев'яна монументальна архітектура Лівобережної України. Повна редакція / Стефан Таранущенко; переднє слово С.І. Білокінь; передм., наук. Ред., додатки В.В. Вечерський; упоряд., прим. О.О. Савчук. – Харків: Видавець Савчук О.О., 2014. – 896с.:1033 іл. – «Слобожанський світ». Випуск 8.
20. В.В. Куцевич. Сучасне храмування. «Проблеми сучасного храмування західних християнських конфесій. Етапи розвитку»/ Куцевич В.В // «Будівництво України» Науково-виробничий. журнал № 4, 2011. С. 26-37.
21. В.В. Куцевич. Архітектура культових споруд. «Особливості архітектури історичних та сучасних мусульманських мечетей» /Куцевич В.В.// Науково-виробничий журнал «Будівництво України». Вип. №6 . 2010. – С.24-31
22. Р.Б. Гнідець. Архітектура та будівництво. «Центральний підбаневий простір храму і його архітектурно-конструктивне вирішення» / Гнідець Р.Б.// Науково-виробничий журнал «Будівництво України». Вип. №4 . 2006. – С.2-7
23. Р.Б. Гнідець. Архітектура культових споруд. «Поєднання структурних компонентів сакрального простору в храмуванні України» / Гнідець Р.Б.// Науково-виробничий журнал «Будівництво України». Вип. №6 . 2012. – С.41-46
24. О. Корнієнко. Церкви. «Сумські храми» / Корнієнко О. // Науково-популярний ілюстрований журнал «Пам'ятки України». Історія та культура. Вип. №4 (202). 2014. –С.28-40.

6.1.2. Методичне забезпечення

25. Архітектура сакральних об'єктів. Курс лекцій для студентів 1м курсу денної форми навчання спец. 191 «Архітектура та містобудування». – Суми, 2018.- 138 с.
- 26.Методика реставрації пам'яток архітектури. – М.: Стройиздат, 1977. – 168 с.
- 27.Трегубов В.О. Пакет візуального супроводження з дисципліни «Архітектура сакральних об'єктів та реставрація пам'яток архітектури».
- 28.Роботи методичного фонду кафедри архітектури та інженерних вишукувань.

6.2. Додаткові джерела

29. Біблія (Старий та Новий Заповіти) будь-якого канонічного видання.
30. Закон Божий (підручник) будь-якого канонічного видання.

31. Ивашко Ю.В. Проблемы реставрации памятников архитектуры и реставрационные технологии.
32. Нестуля О. Церковна старовина Полтавщини (1917 – 1941 рр.).
33. Пашкин Е.М., Бессонов Г.Б. Диагностика деформации памятников архитектуры. – М.: Стройиздат, 1984. – 151 с.: ил.
34. Цапенко М.П. Архитектура левобережной Украины XVII-XVIII веков. – М.: Стройиздат, 1967. – 235 с.: ил.

